

Skogsbrukets lönsamhet

Skog som förmögenhet

Skogen är en del av skogsägarens totala förmögenhet och ekonomi. Det kapital som är bundet i skogen kan frigöras genom att sälja virke, och pengarna kan sedan återinvesteras i form av skogsvårdsåtgärder, i värdepapper eller i nya skogsfastigheter. Skog är ett rätt tryggt investeringsobjekt jämfört med många andra.

Skog som en del av den totala förmögenheten

Det är vanligt att man finansierar större anskaffningar genom att ta lån. Ur helhetsekonomisk synvinkel kan det då löna sig att jämföra skogens avkastning med de sammanlagda lånekostnaderna. Det är inte förnuftigt att ha ett äldre bestånd med låg avkastning att stå kvar och samtidigt finansiera anskaffningar med dyra lån.

Försäljning av fastigheten kan också vara ändamålsenligt ur ekonomisk synvinkel om dess marknadsvärde är högre än värdet av virkesproduktionen, och ägaren inte vill dra nytta av andra ekosystemtjänster än virkesproduktionen. Före en eventuell försäljning är det ändå bra att göra en bedömning av hur försäljningspriset för fastigheten kan komma att utvecklas i framtiden.

Satsa på skogen eller sälja den?

Investera i skog om du

- Är redo att binda dig vid skogsägandet för en längre tid och är villig att lära dig mer om skogsbruk.
- Vill ha ett relativt tryggt investeringsobjekt med en jämn avkastning.
- Är intresserad av rekreation, naturen eller andra värden som skogen kan erbjuda.

Sälj skog om

- Du inte har tid eller intresse att fördjupa dig i skogsbruk.
- Du inte är nöjd med den avkastning som skogen kan ge (nettonuvärdet är negativt utgående från dina avkastningskrav).
- Dina investeringar redan är tillräckligt diversifierade eller du behöver kapitalet för något annat ändamål.
- Fastigheten är liten eller splittrad och du vill inte satsa på att utveckla fastighetsstrukturen.
- Känslö- och bruksvärdet av skogen är lågt.

Skogen har varit en trygg investering

Skogsbruk ses ofta som en lågriskinvestering. Både priset på virke och skogsbruksmark varierar, men variationen är betydligt måttligare än till exempel värdet på aktier. Virkesproduktionens reella avkastning har under de senaste 15 åren legat nära avkastningen från statsobligationer. Det ser ut som om de investeringar i anläggningar som som skogs- och energiindustrin planerar kommer att upprätthålla efterfrågan på virke.

Skogsskador av olika slag kan orsaka betydande ekonomiska förluster för skogsägaren. Skogens mottaglighet för skogsskador kan i viss mån minskas med rätta skogsvårdsmetoder, men det går inte att bortse från skaderisken helt och hållet. Om det inträffar en kraftig storm eller skogsbrand kan alla slags skogar drabbas. Det är möjligt att skaffa sig ekonomisk trygghet genom att köpa en skogsförsäkring. Priset för försäkringen ska vägas mot den trygghet den ger och skogsägarens egen risktolerans.

Metsäsijoitus verrattuna osakkeisiin ja asuntoihin.

	Skogsbruk	Aktier	Bostadsplacering
Risk	Riskfriare än medeltalet, bevarar sitt värde väl. Riskerna kan hanteras genom försäkring och mångsidiga skogsvårdsmetoder.	Större risk pga volatiliteten, dvs variationen i värde. Kan hanteras genom att diversifiera investeringarna på olika marknader och sektorer.	En egendomsform som håller sitt värde väl, men värdet fluktuerar något mer än för skogsegendom. Kan försäkras mot skador.
Beskattning	Kostnaderna är avdragsgilla, andra skatteförmåner, t.ex. skogsavdrag för en ägare som införskaffat en lägenhet mot vederlag. Lägre kapitalskatt än samfälld skog (28%). Överlåtelseskatt 3 %.	Samma kapitalskattesats som vid skogsbruk. Också dividenderna är skattebelagd inkomst. Ingen överlåtelseskatt.	Omfattas av kapitalbeskattningen. Överlåtelseskatten för bostadaktier är 1,5 %.
Statens stöd och ersättningar	Kemera-stöd för investeringar och ersättning för skador av hjortdur, men betydelsen är inte stor sett ur helhetssynpunkt.	-	Det har länge funnits olika slags stöd för renovering, i allmänhet tidsbunda, t.ex. investeringar för energiinbesparing och statens konjunkturstöd.

Metsäsijoitus verrattuna osakkeisiin ja asuntoihin.

Skogsbrukets inkomstkällor

Skogsbrukets inkomstkällor

- Försäljningsinkomster från gagnvirke och energived från ekonomiskogen - utgör i allmänhet huvuddelen av inkomsterna
- Upprätthållande av naturens mångfald mot ersättning, t.ex. med METSO-finansiering
- Försäljning av specialprodukter som masurbjörk, julgranar eller virke av ädla lövträd
- Mervärde för till exempel natur- och turismtjänster
- Ekonomisk nytta av bär, svamp och vilt - också i form av utarrendering av jaktmark
- Utnyttjande av marksubstanser som sand eller grus, vilket emellertid minskar skogsbruksarealen och är beroende av tillstånd
- Insamling av t.ex. råhumusfilt, lav eller vitmossa för försäljning
- Fastighetens värdestegring, som realiseras vid försäljningen.

Strategiska val för skogsbruksföretag

Skogsbruksföretag kan ha olika strategier som styr beslutsfattandet och verksamheten. Därför är det viktigt att en skogsbruksplanerare känner till vilken strategi skogsägaren har. Planens syfte är att verkställa den valda strategin. Planeraren föreslår åtgärder som så långt som möjligt stöder förverkligandet av den valda strategin i det aktuella skogsbruksföretaget.

Strategin påverkar skogsbruksåtgärdena

En investering i skogsvård höjer värdet på det virke som skogen producerar. Med hjälp av beståndsvårdande avverkningar kan man reglera både mängden kapital som är bundet i trädbeståndet och värdet av trädbeståndets tillväxt. Vid en slutavverkning frigörs sedan hela det kapital som varit bundet till trädbeståndet och samtidigt görs en nyinvestering i det nya trädbeståndet. Den valda strategin avgör när och med vilken intensitet åtgärdena utförs.

Maximering av netto-nuvärdet som strategi

Maximering av nettonuvärdet är en naturlig strategi för all ekonomisk verksamhet. Inom skogsbruket innebär den här strategin att man strävar till att hitta sådana åtgärdskedjor och investeringar som ger ett möjligast högt nettonuvärde för det framtida kassaflödet, utgående från skogsägarens avkastningskrav.

Nettonuvärdet beskriver skillnaden mellan de intäkter och kostnader som verksamheten ger upphov till i framtiden, då värdena diskonteras till nuvärdet. Genom att följa den här strategin blir skogsägarens tillgångar och konsumtionsmöjligheter allra störst.

Då man uppskattar vilka kassaflöden som kan komma att uppstå vid olika slags beståndsbehandling, bör man komma ihåg att beakta hela skogsegendomen. Om flera bestånd blir behandlade på samma sätt minskar kostnaderna ofta. När det gäller bedömning av framtida intäkter och kostnader finns det alltid ett osäkerhetsmoment.

Det är också viktigt att komma ihåg att de antaganden man baserar beslutsfattandet på gäller det framtida kassaflödet. En tidigare investering utgör inte en grund för en fortsatt investering för samma sak. Grunden för investeringen bör alltid vara det mervärde som investeringen bedöms ge. Investeringen är lönsam om dess nettonuvärde är positivt och olönsam om dess nettonuvärde är negativt.

Maximering av kapitalavkastningsgraden som strategi

Skogsbruket är mycket kapitalintensivt, vilket gör att det är befogat att se till att avkastningsnivån för kapitalet är hög. En följd av att man maximerar kapitalavkastningsgraden är att varje beståndsfigur behandlas så att den ger en maximal avkastning på det bundna kapitalet.

Grundtanken i den här strategin är att skogsägaren ser skogen som vilken tillgång som helst och strävar till att placera sitt kapital i sådana investeringsobjekt som ger den bästa avkastningen. Det spelar knappast någon roll för den egna totalekonomin om skogsägaren får pengar genom virkesförsäljning, genom att sälja aktier eller genom att lyfta pengar från ett sparkonto.

Då man gör upp lönsamhetskalkyler bör man komma ihåg att också beakta de kostnader som alltid uppstår då man flyttar kapital. Kostnaderna och kapitalskatten måste till exempel dras av från intäkterna för virkesförsäljning innan man kan placera om kapitalet.

En alltför rätlinjig maximering av kapitalavkastningsgraden för skogsbruket ger ändå inte det bästa ekonomiska resultatet. Genom att minska det kapital som är bundet till skogsbruket (i praktiken virkeskapitalet) får man en hög avkastningsprocent eftersom ett trädbestånd av rent biologiska skäl ger den högsta relativa avkastningen om kapitalet är litet. Ett litet kapital leder ändå inte till att skogsägarens skogstillgångar växer bäst.

Jämnt kassaflöde som strategi

Inom skogsbruket har man av tradition ansett att ett möjligast jämnt kassaflöde är ett viktigt mål. Det här har bland annat visat sig i hur skogsbruksplanerna har gjorts upp: man har jämfört utvecklingsklassfördelningen på den aktuella fastigheten med den s.k. normalskogens utvecklingsklassfördelning. Utvecklingsklassfördelningen i en normalskog möjliggör en jämn avverkningstakt.

Om utvecklingsklassfördelningen för skogsegendomen avviker från normalskogens, uppnår man en jämn fördelning mellan utvecklingsklasserna endast genom att antingen skjuta på eller tidigarelägga behandlingen av olika bestånd. Då kan man inte behandla bestånden så att resultatet blir optimalt ur helhetsekonomisk synvinkel, vilket har som följd att lönsamheten i skogsbruksföretaget sjunker.

Det har varit naturligt att eftersträva ett jämnt kassaflöde, särskilt hos större skogsägare som Forststyrelsen och stora samfällda skogar. Om avverkningarna utförs i jämnt takt blir det lättare att resursera arbetskraften och att planera virkesförsäljningen och olika anskaffningar. På jord- och skogsbruksfastigheter har skogarna gett sysselsättning under de tider då arbetskraften inte har behövts på åkern.

Kapitaltillväxt som strategi

En traditionell strategi inom skogsbruket är att utöka det kapital som är bundet i skogen. Motiveringen till det här är ofta att förmögenheten bevaras väl om den är bunden i trädbeståndet, eller att man vill bygga upp en virkesreserv som nästa generation kan utnyttja. Ett resultat av den här strategin är att allt mer kapital binds i skogen, vilket leder till att den relativa avkastningen minskar. Därför kan den här strategin inte rekommenderas i sådana fall där syftet med skogsinnehavet i första hand är att maximera det ekonomiska resultatet.

Dessutom leder strategin till en större risk för skogsskador och till att trädbeståndets värde sjunker, särskilt om gallringsbestånden blir övertäta på grund av eftersatt gallring eller om det är fråga om äldre bestånd där det förekommer rotröta.

Val av ägarform

Genom att välja rätt ägarform kan man skapa klara ramar för hur ansvaret fördelas mellan olika ägare eller inom släkten och också underlätta själva skötseln av skogen. Ägarformen inverkar på administrationen och beslutsfattandet inom skogsbruksföretaget. Olika ägarformer har också olika ekonomiska verkningar.

Privat ägande

I de flesta fall ägs en skogslägenhet av en ägare eller två makar tillsammans. Makarna kan också äga sina egna skogslägenheter. Även om makarna skulle ha sina egna skogslägenheter kan de av beskattaren ses som ett enda skogsföretag och då lämnar de bara in en skogsskattedeklaration. Det här är vanligt om skogslägenheterna ligger i samma kommun.

Skogssammanslutning

En sammanslutning är en ägandeform där två eller flera personer som inte är makar äger en skogslägenhet tillsammans. Andelarna anges som bråktal. Bråktalet utgör också grunden för hur skogsbrukets resultat ska fördelas. Typiska exempel på sammanslutningar är skogslägenheter som ägs av föräldrar och barn tillsammans eller av flera syskon.

Beslut som berör förvaltningen av lägenheten förutsätter att medlemmarna är överens. Man kan underlätta beslutsfattandet genom att göra upp ett förvaltningsavtal där en av sammanslutningens medlemmar får fullmakt att sköta sammanslutningens ärenden. Köp av en andel i en sammanslutning utgör handel med fast egendom och ger rätt till skogsavdrag.

Dödsbo

Då en person avlider träder dödsboet in i dennes ställe. Dödsboet består av dem som har rätt att delta i samförvaltningen av den avlidne personens egendom. I vanliga fall handlar det om en änka eller änking och arvingarna (barnen). Ett oskiftat dödsbo är en juridisk person som kan bedriva skogsbruk ända tills dödsboet skiftas. Precis som i sammanslutningar förutsätter förvaltningen av ett dödsbo att delägarna är överens.

Ett dödsbo är inte en lämplig ägarform på längre sikt. Det är klokast att upplösa dödsboet då man har utrett dödsboets förmögenhet och arvingarna har kommit överens om delningen av arvet. Man bör sträva till att undvika att splittra upp skogslägenheten. Lägenheten kan behållas som en helhet antingen genom att den övertas av en arvinge eller genom att bilda en skogssammanslutning. I en del fall kan det fungera att ansluta skogslägenheten till en samfällad skog eller att grunda en ny samfällad skog.

I ett dödsbo kan skogsbrukets förluster under skatteåret senare dras av då det ekonomiska resultatet igen är positivt. Om det inte heller blir något positivt resultat under de kommande tio åren, kan man inte längre dra av förlusterna. Däremot dras möjliga förluster för en skogssammanslutning av redan under skatteåret i delägarnas personliga beskattning, vilket innebär att skogsbrukets förluster kan utnyttjas som avdrag i beskattningen av delägarnas andra kapitalinkomster eller arbetsinkomster.

Köp av en andel i ett dödsbo betraktas som handel med lösöre vilket innebär att man inte kan få avdrag för det i skogsbeskattningen. Av samma anledning kan man behöva betala skatt på överlåtelsevinsten om man säljer sin andel i ett dödsbo och det uppstår en överlåtelsevinst. Detta är fallet även om handeln med skogslägenheter mellan nära släktingar i övrigt skulle vara fri från beskattning av överlåtelsevinst. Det här är en anledning till att dödsbon ur beskattningssynpunkt är en ofördelaktig ägarform.

Olika sätt att att lösa upp ett dödsbo där skog ingår

- En sammanslutning bildas och
 - a. man fortsätter idka skogsbruk i form av en sammanslutning
 - b. någon av delägarna i sammanslutningen köper upp de andra delägarnas andelar och fortsätter med skogsbruket på lägenheten, nu som enda ägare
 - c. man grundar en samfällad skog eller ansluter sig till en existerande samfällad skog
 - d. säljer skogsegendomen till en utomstående om det inte bland arvingarna finns någon som är intresserad av att fortsätta med skogsbruket.
- Dödsboets egendom skiftas så att en får skogen och de andra får annan egendom.
- Skogen som ingår i dödsboet delas upp i olika fastigheter.
 - Nackdelen är att lägenheten blir uppsplittrad i mindre delar.
- Om arvingarna säljer skogen eller sin egen andel inom ett år efter ägarens död, kan man vid beräkning av överlåtelsevinsten använda skogens försäljningspris som anskaffningskostnad. I det här fallet blir det inga skattemässiga påföljder relaterade till överlåtelsevinst.

Samfällad skog

En samfällad skog är ett enhetligt skogsområde som ägs av delägarna. Antalet fastigheter som ingår i den samfällda skogen och antalet andelar kan variera. Ägarna av de enskilda skogsfastigheterna bildar ett delägarlag vars uppgift är att förvalta den samfällda skogen.

Delägarlaget för den samfällda skogen beslutar om stadgar som beskriver verksamhetsprinciperna och godkänner också skogsbruksplanen som fungerar styrmedel för skogsbruket. Den praktiska verksamheten handhas av ett ombud eller en förvaltningsnämnd som utsetts av delägarlaget.

Eftersom bokföring är obligatoriskt för en samfällad skog är det lätt att följa upp dess ekonomi och lönsamhet. Samfällda skogar är alltså bokföringsskyldiga. Samfällda skogar med en årlig omsättning på över 200 000 euro bör också genomgå revision.

Kapitalskattesatsen för samfällda skogar är lägre än för andra ägandeformer. Om den samfällda skogen är stor uppstår skalfördelar som bland annat innebär att det är möjligt att få regelbundna inkomster. Med tanke på arvsskifte är andelar i samfällda skogar lätta att hantera.

Aktiebolag

Ett aktiebolag är ett traditionellt sätt att organisera företagsverksamhet. Där svarar delägarna för aktiebolagets verksamhet med det kapital de investerat. Aktiebolag beskattas som samfund och de dividender som aktiebolaget betalar utgör i allmänhet skattepliktig kapitalinkomst för aktieägarna. Beskattningen av dividender från olistade bolag (bolag som inte är börsnoterade) beror av bolagets nettoförmögenhet. Dividender från solida bolag beskattas lättare, medan ett skuldsatt bolags dividender beskattas hårdare och delvis som ägarens förvärvsinkomst.

Då man grundar ett aktiebolag måste man betala överlåtelseskatt och eventuellt skatt på överlåtelsevinsten för de skogar som utgör apport (en investering i ett aktiebolag som utgör annan egendom än pengar). Ett aktiebolag har inte heller rätt att göra utgifts- och skadereserveringar eller få skogsavdrag, vilket gör aktiebolaget som ägandeform mindre förmånligt än andra ägarformer.

Ett aktiebolag har rätt till statsstöd för skogsbruk förutsatt att ägarna är fysiska personer och deras huvudsakliga näringsgren är jord- och skogsbruk.

Förbättra skogsbrukets lönsamhet

En skogsägare kan förbättra lönsamheten i sitt skogsbruk genom egna beslut och åtgärder.

Inom skogsbruket betalar sig en bärig och välskött skogsväg genom ett bättre virkespris och lägre kostnader. Bild: © Sami Karppinen.

Rätt åtgärd i rätt tid

Ett skogsbruksföretag kan öka sitt kassaflöde genom att göra investeringar i skogsbruket. Ökningen i kassaflödet ska då jämföras med de kostnader investeringarna medför. Det lönar sig bara att göra sådana investeringar som ger ett positivt nettonuvärde.

Vid alla skogsbruksåtgärder gäller att för att de ska vara lönsamma ska de riktas in på rätt objekt och utföras vid rätt tidpunkt. På det här sättet går det att undvika onödiga kostnader och öka inkomsterna från skogsbruket.

Det är till exempel inte någon mening med att idka dyrt, intensivt skogsbruk på lågproduktiva ståndorter där virkesproduktionen aldrig kan bli särskilt stor. Däremot kan det vara nog så lönsamt på bördiga ståndorter där insatserna senare belönas med högre avverkningsintäkter.

På bördiga ståndorter kan en försenad plantskogsrojning igen resultera i betydligt högre kostnader än om den skulle ha utförts i enlighet med rekommendationerna. En försummad plantskogsvård leder till lägre avverkningsintäkter i framtiden.

Om en slutavverkning eller plockhuggning skjuts upp blir igen följden att avkastningen på det kapital som är bundet vid trädbeståndet sjunker. Om avverkningen å andra sidan görs onödigt tidigt går man miste om en del av den värdetillväxt som uppstår då en allt större del av trädstammarna uppnår stockdimension.

Som skogsägare kan du förbättra lönsamheten i ditt skogsbruk

- genom att öka avkastningen av kapitalet
- genom att öka intäkterna
- genom att minska kostnaderna och förbättra kostnadseffektiviteten

Høj kostnadseffektiviteten i skogsbruket

En kostnadseffektiv verksamhet kännetecknas av att en produkt eller tjänst produceras med så små insatser som möjligt. Inom skogsbruket innebär kostnadseffektivitet inte bara att man skär ned på kostnaderna utan också att investeringarna är väl valda och att verksamheten är väl organiserad och arbetena utförs effektivt.

Det lönar sig i allmänhet att vårda torvmarksskogar i form av samprojekt mellan flera skogsägare. Bild: © Sami Karppinen.

Hela virkesproduktionskedjan är viktig

Det är viktigt att man tittar på hela virkesproduktionskedjan då man eftersträvar ett kostnadseffektivt skogsbruk. Effekterna av en enskild åtgärd på de följande skedena i kedjan avgör hur lönsam åtgärden egentligen är. Därför kan man inte avgöra lönsamheten genom att granska kostnadseffektiviteten hos en enskild åtgärd.

Även om man inte kan sätta likhetstecken mellan kostnadseffektivitet och produktivitet, hänger de i allmänhet ihop. Om arbetets produktivitet ökar minskar enhetskostnaderna räknat som '€/röjd hektar' eller '€/utdriven virkeskubikmeter'. Produktiviteten ökar i takt med att mekaniseringsgraden stiger och maskinerna utvecklas. Enhetspriserna sjunker ändå aldrig i lika hög grad eftersom maskinkostnaderna drar ned på den vinst som den höjda produktiviteten ger. Bland annat mekaniseringen av planeringsarbetet har drabbats av den här problematiken. [\[1\]](#)

Satsa på rätt saker

Det är klokt att undvika onödiga kostnader och att se till att de arbeten som är nödvändiga med tanke på skogsbruket utförs så kostnadseffektivt som möjligt. Då man eftersträvar inbesparingar är det viktigt att spara in på rätt saker så att det inte uppstår tilläggskostnader eller så att inkomsterna inte minskar i ett senare skede.

Det är också viktigt att beakta förhållandet mellan kostnader och arbetets kvalitet. Arbetet bör uppfylla fastställda kriterier, men överdriven noggrannhet kan ofta höja kostnaderna utan att någon större nytta uppnås. En plantskog ska t.ex. inte "städas" i onödan i samband med röjningen, det bara ökar kostnaderna och försämrar samtidigt mångfalden och viltets livsmiljö.

Metoder att höja kostnadseffektiviteten

- kombinera behandlingsytor
- kombinera arbetsslag, t.ex. gallring, istandsättningsdikning och gödsling på torvmarker enligt principen "allt i skick på en gång"
- välj åtgärdskedjor vars totala kostnader är förmånliga
- köp tjänster då det blir förmånligare än att utföra arbetet själv:
 - skogsvårdsarbeten
 - bokföring
 - skogsbruksplanering
 - konkurrensutsättningen både vid virkesförsäljning och köp av tjänster
 - övervakning av arbeten och av skogens tillstånd.

Minska kostnaderna i skogsbruket

Det är klokt att sträva till kostnadsminimering också i skogsbruket. Då åtgärderna utförs vid rätt tidpunkt blir kostnaderna lägre för både det aktuella arbetet och för hela virkesproduktionskedjan. Det här gäller i synnerhet skogsvårdsarbeten och första gallring. När det gäller istandsättningsdikning och byggande av skogsbilvägar kan man göra inbesparingar genom att samarbeta med grannarna.

Slyröjning och plantskogsröjning löper bäst när arbetet utförs i tid. Ju grövre de unga träden blir, desto mer tid kräver röjningsarbetet. Bild: © Sami Karppinen.

Utför förnyelse och skogsvårdsarbeten i tid

Den som är kostnadsmedveten ser till att slutavverkade områden förnyas så fort som möjligt. Förnyelseresultatet blir bättre om förnyelsen inte skjuts upp, och samtidigt blir slyröjningen och plantskogsröjningen billigare att utföra.

Det är viktigt att välja rätt markberedningsmetod för förnyelseytan. Högläggning fungerar till exempel i allmänhet bra på bördiga ståndorter där den främjar plantornas tillväxt och minskar behovet av gräsröjning. För kargare objekt räcker det med billigare markberedningsmetoder.

Om förhållandena är lämpliga lönar det sig att utnyttja naturlig förnyelse. Utvecklingsduglig underväxt kan utnyttjas till exempel för att skapa ett tvåskiktat bestånd. Bäst fungerar naturlig förnyelse i karg tallskog och vissa typer av granskog på torvmark. På andra ståndorter är förutsättningarna att lyckas ofta klart sämre. Om man lämnar fröträd kvar på en förnyelseyta innebär det att en del av kapitalet inte realiseras i samband med förnyelseavverkningen. Dessutom måste fröträden avverkas i ett senare skede, något som ökar drivningskostnaderna och som återspeglas i virkespriset.

Plantskogsvården bör utföras i tid. Kostnaderna för plantskogsvården stiger om arbetet skjuts upp. Mängden sly ökar och slystammarna blir grövre. Också gallringsavverkningarna behöver utföras i tid. Det här gäller särskilt för första gallring. Då träden får gott om utrymme växer de snabbare och tidpunkten för nästa gallring eller för slutavverkningen kan tidigareläggas, vilket innebär att också avverkningsintäkterna kommer tidigare. Dessutom minskar risken för skogsskador om gallringen utförs i tid.

Det lönar sig inte att vänta på bättre rotpriser när det gäller gallring, viktigast är att gallringen blir utförd i tid. Prisfluktuationerna för massaved är relativt små och virkesutfallet är mindre vid en gallringsavverkning än vid en slutavverkning. Rotpriset har alltså inte en så stor inverkan.

Man bör undvika att gallra alltför kraftigt eftersom en del av markens produktionsförmåga då går förlorad. Det här leder till lägre virkesproduktion och avverkningsintäkter i framtiden. Den negativa effekten av för kraftig gallring märks tydligare i tallbestånd än i granbestånd eftersom granarna är bättre på att utnyttja det frigjorda utrymmet. En skog som nyligen genomgått en kraftig gallring är särskilt känslig för vind- och snöskador.

Avverka mer på en gång

Vid all avverkning uppkommer fasta kostnader som inte är beroende av stämplingspostens storlek. Ju större virkesmängd som kan tas ut på en gång, desto mindre inverkar de fasta kostnaderna på nettointäkterna från en rot- eller leveransförsäljning. Genom att samtidigt utföra avverkningar på flera skogsfigurer blir stämplingsposten större. Det är också viktigt att tänka på framtida avverkningar genom att se till att anlägga nya bestånd som är tillräckligt stora.

Ett bra skogsbilvägsnät underlättar avverkningen

Det är viktigt att se till att skogsbilvägsnätet är i gott skick. Goda skogsbilvägar sänker kostnaderna för skogsvård och virkesdrivning, gör virkesköpare mer intresserade av stämplingsposterna och möjliggör drivning också under barmarksförhållanden. Om vägunderhållet sköts rätt minskar dessutom behovet av grundförbättring.

Skogsbilvägsnätet är rätt täckande, särskilt i södra och mellersta Finland, men i vissa fall är det ekonomiskt motiverat att komplettera vägnätet. För att ett vägbygge ska bli lönsamt måste det finnas planerade avverkningar inom vägens influensområde. I sådana fall kan kostnaderna för vägbygget ofta snabbt fås tillbaka in genom ett bättre virkespris och högre avverkningsintäkter för rotposter. Man räknar med att en optimal vägtäthet motsvarar drygt 10 meter väg per skogshektar.

Välj rätt skogsvårdsstrategi

Ett sätt att minska skogsbrukets kostnader är att välja kontinuerlig beståndsvård som strategi för skogsvården. Det här kan vara ett bra val särskilt på objekt med svag virkesproduktionsförmåga och där det följaktligen inte är en lönsam investering att förnya skogen på det sätt som lagen föreskriver. Bruket av skogen kan då fortsätta utan att det uppkommer förnyelsekostnader. På andra slags objekt är det viktigt att noggrant överväga förutsättningarna för och nyttan med kontinuerlig beståndsvård för att skogsägarens mål säkert ska kunna uppnås.

Sådana skogsfigurer eller delar av dem som är särskilt lågproduktiva eller dyra att åtgärda kan man lämna helt utanför alla skogsvårdsåtgärder. Det här leder ofta till att objektets naturvärden stärks. Lämpliga objekt att lämna utan åtgärder är karg torvmarksskog, försumpade svackor, bäckstränder och berg- eller stenbundna skogspartier.

Ofta vinner man ekonomiskt på att utföra skogsvård, istandsättningsdikning och vägbyggen som samprojekt tillsammans med andra skogsägare. Det här gäller särskilt istandsättningsdikning och vård av torvmarksskog. Ett sätt att minska behovet av istandsättningsdikning är att se till att en torvmarksskog hålls tillräckligt tät (grovt räknat 125 m³/ha i södra Finland och 150 m³/ha i norra Finland), eftersom trädbeståndet har en dränerande effekt.

Kom ihåg skatteavdragen

Kom ihåg att lägga med alla skatteavdrag i skattedeklarationen för skogsbruket. Skogsavdraget kan utnyttjas om man har köpt skog. Det lönar sig också för en skogsägare att registrera sig som momsskyldig. Då behöver man inte betala mervärdesomsättningsskatt för anskaffningar som görs för skogsbruket.

Läs också: [Bokföring och lönsamhetsberäkning i skogsbruket](#)

Läs mer om ämnet: Skötsel av en skogsfastighet | [Hållbar skötsel och användning av skog](#)

Litteratur

1. Harstela, P. 2006. Kustannustehokas metsänhoito. Gravita ky.